

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/13232,Bojkot-wyborow.html>
19.05.2024, 16:27

Bojkot wyborów

"Bojkot wyborów", po raz pierwszy akcją wzywania do nieuczestniczenia w wyborach środowiska opozycji zorganizowały w 1980, przed wyborami do Sejmu PRL i rad narodowych 23 III 1980. 24 III 1980 KSS KOR wydał Oświadczenie, w którym stwierdzono, że jego członkowie nie wezmą udziału w głosowaniu na jedyną listę Frontu Jedności Narodu („udział w tej przykryj farsie ubliża godności obywatelskiej i ludzkiej każdego członka naszego społeczeństwa”). Współpracownicy KSS KOR, także działacze ROPCiO, Komitetu Porozumienia na rzecz Samostanowienia Narodu, RMP i SKS kolportowali ulotki wzywające do bojkotu wyborów w Warszawie, Krakowie i Gdańsku, na mniejszą skalę również w Łodzi, Szczecinie i Wrocławiu. KPN początkowo próbowała zgłosić kandydatury 8 działaczy na posłów w kilku dużych miastach, 18 II 1980 rozpoczęło nawet kampanię: kolportaż ulotek i rozlepianie plakatów wyborczych. Jednak kiedy 4 III 1980 okazało się, że kandydaci KPN nie zostali wprowadzeni na listy wyborcze, władze Konfederacji wezwały do bojkotu wyborów lub skreślenia wszystkich kandydatów FJN. Z kolei Ruch Wolnych Demokratów najpierw wezwał władze do dokonania zmian w ordynacji wyborczej, a kiedy to nie nastąpiło, zaapelował o wpisywanie na kartach wyborczych liter: WW (wolne wybory). Nie da się określić, jaką skuteczność miały apele opozycji, ale nie ulega wątpliwości, że oficjalne dane, wedle których w wyborach uczestniczyło 98,9% uprawnionych, odbiegały od rzeczywistości.

Po raz kolejny opozycja wezwała do bojkotu wyborów 17 VI 1984, tym razem do rad narodowych. W Oświadczeniu TKK „S” z 2 II 1984 stwierdzono, że „jedyną naszą odpowiedzią powinna być odmowa udziału w głosowaniu. Sama obecność w lokalu wyborczym uzasadnia bowiem propagandowe kłamstwa o społecznym poparciu dla władzy”. Nowością, wynikającą ze znaczącego zwiększenia się potencjału

organizacyjnego opozycji, było podjęcie – obok apeli o bojkot, zawartych w prasie podziemnej, ulotkach i audycjach niezależnego radia – akcji oceny frekwencji wyborczej. Akcję tę prowadzono w dwóch formach: całodziennej obserwacji wybranych obwodowych komisji wyborczych (np. w Warszawie blisko 100, w woj. katowickim 62) oraz w tzw. systemie 3×5 (3-krotna obserwacja przez 5 min. losowo wybranych punktów wyborczych o różnych porach dnia) – kilkuset innych. Na tej podstawie oszacowano frekwencję w największych miastach: Katowice – 57-59%, Kraków – 48%, Trójmiasto – 47%, Warszawa – 57%, Wrocław – 40%, w skali całego kraju – 66%. Wedle oficjalnych danych w wyborach wzięło udział 74,7% uprawnionych. Dotychczas w PRL frekwencja wyborcza nie spadała nigdy poniżej 94% (najniższy wynik z 1957). Tak znaczące obniżenie przez władze oficjalnie ogłaszanych danych było spektakularnym sukcesem opozycji.

Akcję powtórzono w związku z wyborami do Sejmu PRL 13 X 1985. TKK wezwała do ich bojkotu w Oświadczeniu z 16 VII 1985, w którym podkreślano, że przyjęta przez władze nowa ordynacja wyborcza z 29 V 1985 nie zmieni faktu, że Sejm będzie nadal „posłusznym narzędziem w ręku tych sił, które rozpoczynały swe rządy w Polsce od sfałszowania pierwszych powojennych wyborów”. Stworzono specjalny program komputerowy do obliczania cząstkowych wyników, pochodzących zarówno z obserwacji ciągłej, jak i cząstkowej (w systemie 4×5 lub 4×10). Większa też była skala obserwacji obwodowych komisji wyborczych (w Warszawie nastąpił podobno 3-krotny wzrost liczby pomiarów w stosunku do 1984). Oszacowano frekwencję w największych miastach: Gdańsk – 56%, Górny Śląsk – 72-73%, Kraków – 53%, Łódź – 60%, Szczecin – 64%, Toruń – 72%, Warszawa – 56%, Wrocław – 46%, także w skali całego kraju – ok. 60%. Wg oficjalnych danych w wyborach uczestniczyło 79% uprawnionych.

Kierownictwo „S” wezwało też do bojkotu referendum z 29 XI 1987, ale tym razem nie przeprowadzono operacji niezależnego szacowania frekwencji.

Ostatnia akcja bojkotu wyborów przez całą

antykomunistyczną opozycję dotyczyła wyborów do rad narodowych z 19 VI 1988. Do rezygnacji z udziału w nich KKW „S” wezwała w Oświadczeniu z 30 V 1988.

Przeprowadzono również, choć na znacznie mniejszą skalę niż w 1984 i 1985, kampanię antywyborczą oraz akcję szacowania frekwencji. Wedle oficjalnych danych wyniosła ona tylko 55%, szacunki opozycyjne mówiły nawet o 23%.

Wiosną 1989 wzywano też do bojkotu wyborów do Sejmu tzw. kontraktowego 4 VI 1989, ale czyniła to jedynie radykalna część opozycji z Solidarnością Walczącą na czele.

Antoni Dudek

[Region Polska](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)